

DECIZIE

28 martie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecători

Oleg Sternioală
Nina Vascan
Iurie Bejenaru
Mariana Pitic
Nicolae Craiu

examinând recursul declarat de Melnic Marina,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Melnic Marina
împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale și Casei Teritoriale de Asigurări
Sociale Buiucani mun. Chișinău cu privire la contestarea actului administrativ,
împotriva deciziei din 12 octombrie 2017 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 23 februarie 2017 Melnic Marina s-a adresat în instanța de judecată cu cerere
împotriva Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Buiucani mun. Chișinău (în continuare
CTAS Buiucani mun. Chișinău) solicitând obligarea pârâtului de a lua în calcul venitul
mediu lunar realizat de Melnic Marina atât la SRL „Pedersen&Partners” și la SRL
„Anticolector” la stabilirea indemnizației de maternitate, precum și obligarea pârâtului
de a recalcula indemnizația de maternitate stabilită reclamantei.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, în baza certificatului de concediu
medical, prin care a fost stabilit faptul gravidității și termenul de sarcină, s-a adresat
Oficiului Teritorial al Casei Naționale de Asigurări Sociale Buiucani cu cerere privind
acordarea indemnizației de maternitate. Faptul primirii spre examinare a cererii
respective, însoțite de actele prevăzute de lege, a fost confirmată prin eliberarea
recipisei cu nr. 2016/93/1/38166 din 03 noiembrie 2016. La data de 13 decembrie 2016,
CTAS Buiucani mun. Chișinău a transferat pe contul bancar plățile de asistență socială
pentru indemnizația de maternitate în mărime de 48484,75 de lei.

A susținut reclamanta că, nefiind de acord cu calculele efectuate de către CTAS
Buiucani mun. Chișinău, la data de 03 ianuarie 2017 a expediat în adresa pârâtului
cererea prealabilă în care și-a întemeiat dezacordul, prezentând acte suplimentare în
susținerea cererii de acordare a indemnizației de maternitate. La data de 27 ianuarie
2017, reclamanta a recepționat scrisoarea CTAS Buiucani mun. Chișinău prin care
ultimul a refuzat să revadă decizia de stabilire a indemnizației de maternitate.

A menționat Melnic Marina că, nu este de acord cu decizia CTAS Buiucani mun. Chișinău și o consideră ilegală. La xxxxx reclamanta a născut primul copil - xxxxx și conform legislației privind asistența socială, în redacția la acel moment, plata indemnizației de maternitate se efectua de către angajator. Astfel, SRL „Pedersen&Partners”, unde reclamanta a activat, a efectuat calculul indemnizației de maternitate, luând în considerare venitul impozabil realizat de reclamantă. Deoarece reclamanta a mai activat și la compania „Anticolector”, cu norma parțială de muncă, în funcția de director economic, angajatorul de la locul de muncă principal SRL „Pedersen&Partners” a calculat și a transferat Marinei Melnic indemnizația de maternitate rezultând atât din venitul asigurat obținut de aceasta la locul de bază de muncă, cât și din venitul asigurat obținut la locul de muncă prin cumul.

A afirmat reclamanta că, la xxxxx a născut cel de-al doilea copil - xxxxx. Cel de-al doilea copil a fost născut în interiorul termenului de aflare a reclamantei în concediul pentru creșterea copilului până la împlinirea vârstei de trei ani, stabilit pentru primul copil. Respectiv, la examinarea cererii de calculare a indemnizației de maternitate pentru nașterea celui de-al doilea copil, CTAS Buiucani mun. Chișinău urma să aplice art. 7 alin. (7²) din Legea nr. 289 din 22 iulie 2004 privind indemnizațiile pentru incapacitatea temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale, care prevăd expres că, în cazul în care asiguratul, în ultimele 12 luni calendaristice premergătoare lunii survenirii riscului asigurat, nu a realizat venit asigurat la nici o unitate din motiv de concediu pentru îngrijirea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani, quantumul indemnizației de maternitate și al indemnizației pentru creșterea copilului următor se stabilește rezultând din baza de calcul în al cărei temei s-au calculat aceste indemnizații pentru copilul precedent. În acest sens, a menționat reclamanta că, conform datelor deținute de CTAS Buiucani mun. Chișinău, aceasta a cunoscut despre faptul că în ultimele 12 luni calendaristice premergătoare lunii survenirii riscului asigurat (graviditatea) reclamanta nu a activat nici la un loc de muncă și nu a realizat nici un venit asigurat, din motiv că s-a aflat în concediu pentru creșterea primului copil. Astfel, este evident că cazul dat cade sub incidența art. 7 din Legea privind indemnizațiile pentru incapacitatea temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale. Ca urmare, CTAS Buiucani mun. Chișinău urma să stabilească quantumul indemnizației de maternitate rezultând din baza de calcul în al cărui temei s-a calculat respectiva indemnizație pentru copilul precedent. Baza de calcul pentru stabilirea indemnizației la a doua sarcină a constituit baza de calcul în al cărui temei s-a calculat respectiva indemnizație la prima sarcină și este prevăzută de Legea privind indemnizațiile pentru incapacitate de muncă și alte prestații de asigurări sociale (în redacția legală la momentul aplicării în 2013), care prevedea că, baza de calcul a indemnizațiilor de asigurări sociale o constituie venitul mediu lunar realizat în ultimele 6 luni calendaristice premergătoare lunii producerii riscului asigurat, venit din care au fost calculate contribuțiile individuale de asigurări sociale. Respectiva normă legală este completată și pusă în aplicare prin art. 23 al Hotărârii Guvernului nr. 108 din 03 februarie 2005, în redacția din anul 2013, care stabilește că baza de calcul a indemnizațiilor o constituie venitul mediu lunar realizat în ultimele 6 luni calendaristice premergătoare lunii producerii riscului asigurat, venit din care au fost calculate contribuțiile de asigurări sociale. În cazul în care persoana desfășoară activități în mai multe entități și în fiecare este asigurată conform legislației, indemnizația se calculează în funcție de venitul total asigurat.

A invocat reclamanta că, baza de calcul pe care CTAS Buiucani mun. Chișinău urma să o ia în considerare la stabilirea indemnizației de maternitate la cea de-a doua sarcină a reclamantei este identică celei de la prima sarcină și reprezintă venitul total asigurat obținut atât de la locul de bază de muncă, cât și de la locul de muncă prin cumul din care au fost calculate contribuțiile de asigurări sociale, ori, conform certificatului nr. 24122013/1 din 24 decembrie 2013 venitul asigurat realizat de Melnic Marina din salariu pe parcursul ultimelor 6 luni în cadrul companiei „Pedersen&Partners” SRL a constituit suma de 34651,81 de lei, iar conform certificatul nr. 2 din 12 septembrie 2013 venitul asigurat realizat din salariu pe parcursul ultimelor 6 luni în cadrul companiei „Anticolector” SRL a constituit suma de 65809,52 de lei.

A menționat reclamanta că, conform art. 16 alin. (2) și alin. (4) din Legea privind indemnizațiile pentru incapacitatea temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale, indemnizația de maternitate se acordă integral la a 30-a săptămână de sarcină, pe o perioadă de 126 de zile calendaristice. Quantumul lunar al indemnizației de maternitate este de 100% din baza de calcul stabilită conform art. 7. Astfel, conform prevederilor legale menționate supra, CTAS Buiucani mun. Chișinău urma să calculeze și să achite reclamantei 100 % din baza de calcul pentru o perioadă de 4 luni (126 zile). Dat fiind că, de la nașterea primului copil și în intervalul concediului pentru creșterea copilului până la vârsta de 3 ani, reclamanta nu a avut nici un venit asigurat, CTAS Buiucani mun. Chișinău trebuia să aplice art. 7 alin. (7²) al Legii nr. 289 și să ia ca bază de calcul venitul mediu lunar obținut de reclamantă în ultimele 6 luni înainte de concediul de maternitate, atât de la locul de muncă de bază, cât și de la locul de muncă prin cumul. Baza de calcul este alcătuită din venitul mediu lunar, iar venitul mediu lunar se determină prin împărțirea la 6 a venitului asigurat realizat la toate unitățile în ultimele 6 luni premergătoare lunii producerii riscului asigurat.

La 28 martie 2017 reclamanta Melnic Marina a înaintat o cerere de modificare a pretențiilor din acțiune indicând ca pârât și Casa Națională de Asigurări Sociale (în continuare CNAS) solicitând obligarea CTAS Buiucani mun. Chișinău și CNAS să ia în calcul venitul mediu lunar realizat de Melnic Marina, atât la SRL „Pedersen&Partners”, cât și la SRL „Anticolector” la determinarea bazei de calcul pentru plata indemnizației de maternitate, obligarea CTAS Buiucani mun. Chișinău și CNAS să recalculeze indemnizația de maternitate al Marinei Melnic și să aplice, la efectuarea recalculului, art. 7 alin. (7²) din Legea nr. 289 din 22 iulie 2004 privind indemnizațiile pentru incapacitatea temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale, cu transferarea plăților adițional stabilite la contul bancar al Marinei Melnic, precum și obligarea CTAS Buiucani mun. Chișinău și CNAS să pună în executare hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 02 iulie 2014.

Prin hotărârea din 05 iunie 2017 a Judecătoriei Chișinău sediul Buiucani s-a admis parțial acțiunea înaintată de Melnic Marina; s-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale, prin intermediul organului teritorial, la determinarea bazei de calcul pentru plata indemnizației de maternitate Marinei Melnic, la nașterea celui de-al doilea copil, să ia în considerare venitul lunar realizat de Melnic Marina la SRL „Pedersen&Partners” și la SRL „Anticolector”; s-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale, prin intermediul organului teritorial, să recalculeze indemnizația de maternitate acordată Marinei Melnic la nașterea celui de-al doilea copil, luând în considerare venitul mediu lunar realizat de Melnic Marina la SRL

„Pedersen&Partners” și SRL „Anticolector”, cu achitarea în beneficiul Marinei Melnic a sumei calculate; în rest acțiunea s-a respins ca neîntemeiată.

Prin decizia din 12 octombrie 2017 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale; s-a casat hotărârea din 05 iunie 2017 a Judecătorei Chișinău sediul Buiucani și s-a pronunțat o nouă hotărâre de respingere a acțiunii ca neîntemeiată.

La 26 decembrie 2017, conform ștampilei aplicate pe plicul poștal (f.d. 188), Melnic Marina a declarat recurs împotriva deciziei din 12 octombrie 2017 a Curții de Apel Chișinău solicitând casarea acesteia cu menținerea fără modificări a hotărârii din 05 iunie 2017 a Judecătorei Chișinău sediul Buiucani.

În motivarea recursului s-a invocat că, decizia instanței de apel este ilegală și contravine prevederilor imperative ale Legii privind indemnizațiile pentru incapacitatea temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale, limitând astfel drepturile fundamentale ale cetățeanului la asistență socială din partea statului, drept garantat prin art. 47 din Constituția RM.

A precizat recurenta că, art.7 alin. (17) din Legea nr.289 din 22.07.2004 privind indemnizațiile pentru incapacitatea temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale a constituit obiectul cercetării din partea Curții Constituționale al RM, care în hotărârea adoptată la 06.06.2017, în dosarul nr. 39g/2017, a indicat că „... alin. (17) al articolului 7 instituie regula conform căreia recalcularea nu se admite la indemnizațiile de asigurări sociale deja stabilite, cu excepția cazurilor legate de modificarea legislației privind modul de salarizare, prevederi ce se regăsesc și la pct. 89 din Regulamentul aferent, aprobat de Guvern. Curtea constată că în speță s-a invocat neinclusiunea unor venituri în baza de calcul a indemnizației de maternitate, iar autoritatea competentă a refuzat să corecteze cuantumul indemnizației stabilite, făcând trimitere la normele contestate, conform cărora recalcularea este interzisă în cazul în care indemnizațiile au fost deja stabilite. Având în vedere principiul contributivității, menționat mai sus, Curtea subliniază că prin virarea contribuțiilor corelative veniturilor dobândite beneficiarul își formează indirect cuantumul indemnizației de asigurări sociale. Prin urmare, Curtea reține că în cazul interzicerii recalculării indemnizațiilor de asigurări sociale, ca urmare a comiterii unei erori, persoana asisurată suportă o sarcină excesivă, care excedează marjei de apreciere a statului în aplicarea politicilor sale sociale. Or, așa cum recalcularea nu este permisă cazul unei erori, mărimea veniturilor neincluse ar putea fi considerabilă, fapt care ar influența semnificativ cuantumul indemnizației. Drept consecință, valoarea indemnizației și respectiv a mijloacelor de subzistență ale persoanei asigurate în perioada producerii riscului asigurat ar putea fi suprimate”.

A subliniat recurenta că, reținerea necondiționată de către instanța de apel a prevederilor art. 7 alin.(17) din Legea nr.289 din 22.07.2004 ca temei de casare a hotărârii primei instanțe contravine Constituției RM și hotărârii Curții Constituționale enunțate mai sus.

A mai relatat recurenta că, instanța de apel la examinarea cauzei a ignorat în mod direct norma legală ce urma a fi aplicată speței, fiind dusă în eroare de către reprezentantul Casei Naționale de Asigurări Sociale, or conform art. 6 alin.(3) din Legea privind actele legislative nr.780 din 27.12.2001, actul legislativ special cuprinde norme juridice aplicabile în exclusivitate unor categorii de raporturi sociale sau subiecte strict determinate prin derogare de la regula generală. În caz de divergență

între o normă a actului legislativ general și o normă a actului legislativ special cu aceeași forță juridică, se aplică norma actului legislativ special. Ca urmare, legiuitorul a delimitat modul de aplicare a normelor legale. Astfel în cazul existenței unor norme legale speciale, aplicabile unui raport juridic concret, aceste norme legale se aplică în mod prioritar față de normele legale de ordin general. Sub aspectul dat, a indicat recurenta că alin. (7²) al art.7 din Legea 289 din 22.07.2004 cuprinde o normă specială, care se aplică prezentei spețe.

Conform art. 434 Cod de procedură civilă, recursul împotriva deciziei se depune în termen de 2 luni de la data comunicării deciziei integrale.

Decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 12 octombrie 2017. Conform materialelor cauzei decizia instanței de apel a fost expediată participanților la proces la data de 15 noiembrie 2017, însă date despre recepționarea acesteia lipsesc. Recursul declarat la data de 26 decembrie 2017, conform ștampilei aplicate pe plicul poștal, se consideră a fi în termen.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea din 14 martie 2018 a Curții Supreme de Justiție completul din 3 judecători a considerat recursul admisibil și a decis examinarea acestuia în fond de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Prin prisma art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Examinând argumentele invocate în recurs în raport cu materialele cauzei, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de Melnic Marina, va casa decizia instanței de apel și va menține hotărârea primei instanțe, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept, să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 432 alin. (2), lit. a) Cod de procedură civilă, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată.

Conform art. 49 alin. (1) și (2) din Constituția RM, statul facilitează, prin măsuri economice și prin alte măsuri, formarea familiei și îndeplinirea obligațiilor ce îi revin. Statul ocrotește maternitatea, copiii și tinerii, stimulând dezvoltarea instituțiilor necesare.

Prin art. 1 din Legea privind sistemul public de asigurări sociale nr. 489-XIV din 08.07.1999, indemnizația de maternitate este definită ca o formă de protecție socială ce constă dintr-o sumă de bani acordată prin sistemul public de asigurări sociale femeilor asigurate, precum și celor care au încetat plata contribuției de asigurări sociale în condițiile prevăzute de lege, în caz de naștere a copilului.

Conform art. 2 din această lege, dreptul la asigurări sociale este garantat de stat și se exercită, în condițiile legii, prin sistemul public de asigurări sociale.

Articolul 5 alin. (1) d) din Legea nr. 289-XV din 22.07.2004, stabilește că asiguratul din sistemul public de asigurări sociale are dreptul la indemnizație de maternitate.

Din materialele cauzei se atestă că, la 03 noiembrie 2016, Marina Melnic s-a adresat CTAS Buiucani mun. Chișinău cu cerere de acordare a indemnizației de maternitate, înregistrată sub nr. 2016/93/1/38166. (f.d. 7)

Conform extrasului din cont al persoanei asigurate, la 13 decembrie 2016, CTAS Buiucani mun. Chișinău a transferat pe contul reclamantei Marina Melnic indemnizația de maternitate în sumă de 48484,75 de lei. (f.d. 65)

Nefiind de acord cu calculele efectuate de către CTAS Buiucani mun. Chișinău, la 14 decembrie 2016 Marina Melnic a expediat în adresa CTAS Buiucani mun. Chișinău cerere prealabilă, prin care a solicitat recalcularea indemnizației de maternitate, luând în considerare baza de calcul formată din venitul obținut de la SRL „Pedersen & Parteners” și de la SRL „Anticolector”, conform art. 7 alin. (7²) din Legea privind indemnizațiile pentru incapacitatea temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale nr. 289 din 22 iulie 2004, cu transferarea sumelor adiționale. (f.d. 8-9)

La 17 ianuarie 2017, CTAS Buiucani mun. Chișinău a respins cererea prealabilă formulată de Marina Melnic și i-a comunicat că nu este în drept de a efectua recalcularea sau să efectueze calculul din nou a indemnizației stabilită de agentul economic, modificând astfel cuantumul venitului mediu lunar asigurat în al cărei temei s-a calculat indemnizația pentru copilul precedent. (f.d. 11-12)

Considerând că răspunsul CTAS Buiucani mun. Chișinău este neîntemeiat și contravine legislației în vigoare, a înaintat în instanța de judecată prezenta acțiune solicitând obligarea CTAS Buiucani mun. Chișinău și CNAS să ia în calcul venitul mediu lunar realizat de Melnic Marina, atât la SRL „Pedersen&Partners”, cât și la SRL „Anticolector”, la determinarea bazei de calcul pentru plata indemnizației de maternitate, obligarea CTAS Buiucani mun. Chișinău și CNAS să recalculeze indemnizația de maternitate a Marinei Melnic și să aplice, la efectuarea recalculului, art. 7 alin. (7²) din Legea nr. 289 din 22 iulie 2004 privind indemnizațiile pentru incapacitatea temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale, cu transferarea plăților adițional stabilite la contul bancar a Marinei Melnic, precum și obligarea CTAS Buiucani mun. Chișinău și CNAS să pună în executare hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 02 iulie 2014.

Instanța de fond, prin hotărârea din 05 iunie 2017, a admis parțial acțiunea înaintată de Melnic Marina; a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale, prin intermediul organului teritorial, la determinarea bazei de calcul pentru plata indemnizației de maternitate Marinei Melnic, la nașterea celui de-al doilea copil, să ia în considerare venitul lunar realizat de Melnic Marina la SRL „Pedersen&Partners” și SRL „Anticolector”; a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale, prin intermediul organului teritorial, să recalculeze indemnizația de maternitate acordată Marinei Melnic la nașterea celui de-al doilea copil, luând în considerare venitul mediu lunar realizat de Melnic Marina la SRL „Pedersen&Partners” și SRL „Anticolector”, cu achitarea în beneficiul Marinei Melnic a sumei calculate; în rest acțiunea a respins-o ca neîntemeiată.

Curtea de Apel Chișinău, prin decizia din 12 octombrie 2017, a admis apelul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale; a casat hotărârea din 05 iunie 2017 a

Judecătoria Chișinău sediul Buiucani și a pronunțat o nouă hotărâre de respingere a acțiunii ca neîntemeiată.

În susținerea poziției sale, instanța de apel a concluzionat asupra faptului că, instanța de fond a apreciat greșit probele administrate și a aplicat eronat normele de drept material, deoarece conform art. 7 alin. (17) din Legea privind indemnizațiile pentru incapacitatea temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale, nr. 289 din 22 iulie 2004, indemnizațiile de asigurări sociale prevăzute la art. 5 alin.(1) lit. a), b), d), f) și g) și art.15 alin.(1) lit. a), stabilite în conformitate cu prezenta lege, nu se recalculează, cu excepția cazurilor legate de modificarea legislației privind modul de salarizare.

De asemenea, instanța de apel a reținut ca fiind eronată soluția primei instanțe cu privire la aplicarea prevederilor art. 7 alin. (7²) al Legii privind indemnizațiile pentru incapacitatea temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale, nr. 289 din 22 iulie 2004 și determinarea cuantumului indemnizației de maternitate în legătură cu nașterea celui de-al doilea copil de la venitul mediul lunar în al cărei temei s-a calculat indemnizația pentru copilul precedent, deoarece pentru determinarea cuantumului indemnizației pentru cel de-al doilea copil urmează a fi aplicate prevederile care sunt în vigoare la momentul producerii riscului asigurat – 21 noiembrie 2016.

Colegiul analizând circumstanțele expuse de către reclamantă în cadrul judecării cauzei în raport cu normele de drept aplicabile speței, consideră că instanța de apel neîntemeiat a constatat neaplicarea litigiului dat a prevederilor art. 7 alin. (7²) al Legii privind indemnizațiile pentru incapacitatea temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale, nr. 289 din 22 iulie 2004 la determinarea cuantumului indemnizației de maternitate în legătură cu nașterea celui de-al doilea copil de la venitul mediul lunar în al cărei temei s-a calculat indemnizația pentru copilul precedent, rezultând din următoarele considerente.

Colegiul notează că la examinarea unor astfel de litigii, normele de drept privind calcularea și achitarea indemnizațiilor de maternitate sunt reglementate prin Legea nr. 289-XV din 22.07.2004 privind incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale și prin Regulamentul privind condițiile de stabilire, modul de calcul și de plată a indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă și altor prestații de asigurări sociale, aprobat prin Hotărârea Guvernului RM nr. 108 din 03.02.2005 și prin Regulamentul cu privire la modul de stabilire și plată a indemnizațiilor adresate familiilor cu copii nr. 1478 din 15.11.2002.

Conform art. 1 alin. (1), (2) al Legii nr. 289 din 22 iulie 2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale, prezenta lege stabilește dreptul la prestații de asigurări sociale pentru prevenirea, limitarea, înlăturarea riscurilor sociale și susținerea financiară a persoanelor îndreptățite a le primi, în cazul producerii unor astfel de riscuri. Reglementările prezentei legi se aplică în cazul următoarelor riscuri sociale asigurate: îmbolnăvirea, maternitatea, creșterea copilului și decesul.

Conform art. 5 alin. (1), lit. (d) din aceeași Lege, asigurații din sistemul public de asigurări sociale au dreptul la următoarele prestații: indemnizație de maternitate.

Aceiași dispoziție este statuată și la punctul 12 lit. d) al Regulamentului cu privire la condițiile de stabilire, modul de calcul și de plată a indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă și altor prestații de asigurări sociale aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 108 din 03 februarie 2005.

Conform art. 7 alin. (1) al Legii nr. 289 din 22 iulie 2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale, baza de calcul al indemnizațiilor de asigurări sociale prevăzute la art.5 alin.(1) lit. a), b), d) și g) și art.15 alin.(1) lit. a) o constituie venitul mediu lunar asigurat realizat în ultimele 12 luni calendaristice premergătoare lunii producerii riscului asigurat, venit din care au fost calculate contribuții individuale de asigurări sociale.

Articolul 7, alin (7²) al Legii menționate supra, stabilește că, în cazul în care asiguratul, în ultimele 12 luni calendaristice premergătoare lunii survenirii riscului asigurat, nu a realizat venit asigurat la nici o unitate din motiv de concediu pentru îngrijirea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani, cuantumul indemnizației de maternitate și al indemnizației pentru creșterea copilului următor se stabilește reieșind din baza de calcul în al cărei temei s-au calculat aceste indemnizații pentru copilul precedent.

Raportând normele de drept la speța dată, Colegiul menționează că instanța de fond just a constatat că la data producerii riscului asigurat - 07 septembrie 2016 reclamanta nu a realizat venituri la nici o unitate, deoarece se afla în concediu pentru îngrijirea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani.

Această circumstanță rezultă și actele anexate la materialele dosarului prin care se atestă că la xxxxx Marina Melnic a născut primul copil - xxxxx, iar conform informației eliberate de angajatorul SRL „Pedersen & Parteners”, la 27 septembrie 2013, Marinei Melnic, în baza buletinului medical prezentat și în baza venitului asigurat pentru ultimele 6 luni calendaristice, în cadrul SRL „Pedersen & Parteners”, i s-a calculat și achitat indemnizația de maternitate în mărime de 26634,19 lei. (f.d. 66)

Conform aceleiași informații, la 14 noiembrie 2013, după prezentarea certificatului privind venitul asigurat realizat în ultimele 6 luni calendaristice premergătoare lunii producerii riscului asigurat, eliberat de SRL „Antecolector”, fiind locul de muncă prin cumul al Marinei Melnic, s-a calculat și s-a achitat reclamantei indemnizația de maternitate în sumă de 51053,33 de lei. (f.d. 66)

Tot materialul probator atestă că Melnic Marina a prezentat Oficiului Teritorial al Casei Naționale de Asigurări Sociale Buiucani mun. Chișinău certificatul de concediu medical, prin care a fost stabilit faptul gravidității cu cel de-al doilea copil.

La data de xxxxx, Melnic Marina a născut cel de-al doilea copil – xxxxx. (f.d.71)

În baza celor relatate supra, Colegiul notează că cel de-al doilea copil s-a născut în interiorul termenului de aflare a reclamantei în concediul pentru îngrijirea copilului până la împlinirea vârstei de trei ani, stabilit pentru primul copil.

Respectiv, Colegiul va reține ca întemeiate argumentele reclamantei precum că la examinarea cererii de calculare a indemnizației de maternitate pentru nașterea celui de-al doilea copil CTAS Buiucani mun. Chișinău urma să aplice art. 7 alin. (7²) din Legea nr. 289 din 22 iulie 2004 privind indemnizațiile pentru incapacitatea temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale, fapt ignorat și de către instanța de apel la judecarea cauzei.

Or, prin prisma prevederilor art. 7 alin. (7²) al Legii privind indemnizațiile pentru incapacitatea temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale se atestă că în cazul în care asiguratul în ultimele 12 luni calendaristice premergătoare lunii survenirii riscului asigurat nu a realizat venit asigurat la nici o unitate din motiv de concediu pentru îngrijirea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani, cuantumul indemnizației de maternitate și al indemnizației pentru creșterea copilului următor se stabilește

rezultând din baza de calcul în al cărei temei s-au calculat aceste indemnizații pentru copilul precedent.

În contextul dat, este de menționat că, conform datelor deținute de CTAS Buiucani mun. Chișinău privind baza de calcul în al cărei temei s-au calculat indemnizațiile pentru copilul precedent, organul teritorial de asigurare socială a cunoscut despre faptul că în ultimele 12 luni calendaristice premergătoare lunii survenirii riscului asigurat reclamanta nu a activat nici la un loc de muncă și nu a realizat nici un venit asigurat, din motiv că s-a aflat în concediu pentru creșterea primului copil.

Astfel, este evident că cazul dat cade sub incidența art. 7 alin. (7²) din Legea privind indemnizațiile pentru incapacitatea temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale.

Drept consecință, Colegiul consideră neîntemeiată ipoteza instanței de apel precum că indemnizația de maternitate pentru cel de-al doilea copil născut nu poate fi calculată conform aceleași baze de calcul de 6 luni, deoarece riscul asigurat, adică nașterea celui de-al doilea copil, s-a produs la 07 septembrie 2016. Respectiv urmează a fi aplicate prevederile legale în vigoare la momentul producerii riscului asigurat.

Sub aspectul dat, Colegiul reține ca relevante argumentele reclamantei precum că modificarea art. 7 prin majorarea termenului de evidență pentru baza de calcul de la 6 la 12 luni nu constituie temei pentru aplicarea acestei norme litigiului dat, întrucât există norma specială cuprinsă de art. 7 alin. (7²) din Legea nr.289 din 22 iulie 2004, iar conform art. 6 alin. (3) din Legea privind actele legislative nr. 780-XV din 27 decembrie 2001, actul legislativ special cuprinde norme juridice aplicabile în exclusivitate unor categorii de raporturi sociale sau subiecte strict determinate prin derogare de la regula generală. În caz de divergență între o normă a actului legislativ general și o normă a actului legislativ special cu aceeași forță juridică, se aplică norma actului legislativ special.

Ca urmare, Colegiul notează că, instanța de apel nejustificat a dat apreciere unei norme legale de ordin general, pe când urma a se axa pe o normă legală de ordin special, în speță - art. 7 alin. (7²) din Legea nr.289 din 22 iulie 2004.

Așadar, majorarea perioadei bazei de calcul de la 6 la 12 luni nu poate fi efectuată, deoarece la primul copil baza de calcul a constituit venitul realizat în decurs de 6 luni, iar art. 7 alin. (7²) prevede expres că pentru copilul următor, născut în decursul concediului de maternitate de 3 ani, se ia baza de calcul în al cărei temei s-au calculat aceste indemnizații pentru copilul precedent.

În atare circumstanțe, Colegiul reține ca fiind întemeiată ipoteza instanței de fond precum că CTAS Buiucani mun. Chișinău urma să stabilească cuantumul indemnizației de maternitate rezultând din baza de calcul în al cărui temei s-a calculat respectiva indemnizație pentru copilul precedent și anume în baza venitului lunar realizat de Melnic Marina la SRL „Pedersen & Partners” și la SRL „Anticolector”.

La capitolul dat, Colegiul va reține ca relevante și prevederile pct. 19 din Regulamentul cu privire la condițiile de stabilire, modul de calcul și de plată a indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 108 din 03 februarie 2005, cu modificările operate până la data producerii riscului asigurat, indemnizația de maternitate femeilor asigurate, ucenicilor (în continuare - femei asigurate) și soțiilor aflate la întreținerea soților asigurați se stabilesc de către structurile teritoriale de asigurări sociale.

Punctul 79 din același Regulament (în redacția Hotărârii Guvernului nr.1020 din 22 decembrie 2014, în vigoare din 31 decembrie 2014) stabilește că în cazul în care persoana asigurată, în ultimele 12 luni calendaristice premergătoare lunii survenirii riscului asigurat, nu a realizat venit asigurat la nici o unitate din motiv de concediu pentru îngrijirea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani, cuantumului indemnizației de maternitate se stabilește în modul prevăzut la punctul 75 din prezentul Regulament sau reieșind din venitul mediu lunar asigurat în al cărei temei s-a calculat această indemnizație pentru copilul precedent, cu condiția că aceasta va duce la majorarea cuantumului indemnizației.

Conform pct. 75 din prezentul Regulament, în cazul în care asiguratul în toate 12 luni calendaristice premergătoare lunii producerii riscului asigurat, nu a realizat venit asigurat la nici o unitate ori, dacă venitul lunar asigurat realizat în ultimele 12 luni calendaristice incluse în calcul este mai mic decât salariul tarifar pentru categoria I de salarizare în sectorul bugetar sau, după caz, decât cuantumului minim garantat al salariului în sectorul real din motiv de concediu medical, concediu de maternitate, concediu pentru îngrijirea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani, șomaj cu drept de ajutor de șomaj, baza de calcul a indemnizației de maternitate o constituie cuantumului unui salariu tarifar pentru categoria I de salarizare în sectorul bugetar sau, după caz, cuantumului minim garantat al salariului în sectorul real în vigoare la data producerii riscului asigurat, la locul de muncă de bază al asiguratului sau, aceste luni se substituie cu același număr de luni calendaristice consecutive în care a fost realizat venit asigurat, luni imediat premergătoare, perioadei incluse în calcul cu condiția că aceasta va duce la majorarea cuantumului indemnizației.

Astfel, luând în considerare dispozițiile de drept relatate supra, Colegiul conchide asupra legalității constatării de către prima instanță a faptului că la determinarea cuantumului indemnizației de maternitate în legătură cu nașterea celui de-al doilea copil se va lua în calcul venitul mediu lunar asigurat în al cărei temei s-a calculat această indemnizație pentru copilul precedent, or materialele anexate la dosar certifică că la momentul producerii riscului asigurat reclamanta nu a realizat venituri la nici o unitate, deoarece se afla în concediu pentru îngrijirea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani.

Ca urmare, Colegiul reține ca fiind neîntemeiată concluzia instanței de apel în vederea aplicării speței date a prevederilor art. 7 alin. (17) din Legea privind indemnizațiile pentru incapacitatea temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale, nr. 289 din 22 iulie 2004, care prevăd că, indemnizațiile de asigurări sociale prevăzute la art. 5 alin.(1) lit. a), b), d), f) și g) și art.15 alin.(1) lit. a), stabilite în conformitate cu prezenta lege, nu se recalculază, cu excepția cazurilor legate de modificare a legislației privind modul de salarizare.

În contextul concluziei expuse supra, instanța de recurs va reține concluzia Curții Constituționale expusă în hotărârea nr. 20 din 06 iunie 2017 privind excepția de neconstituționalitate a art. 7 alin. (17) din Legea nr. 289 din 22 iulie 2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale, precum și a pct. 89 din Regulamentul cu privire la condițiile de stabilire, modul de calcul și de plată a indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 108 din 3 februarie 2005, unde a indicat că, în cazul interzicerii recalculării indemnizațiilor de asigurări sociale, ca urmare a comiterii unei erori, persoana asigurată suportă o sarcină excesivă, care excedează marjei de apreciere

a statului în aplicarea politicilor sale sociale. Or, așa cum recalcularea nu este permisă în cazul unei erori, mărimea veniturilor neincluse ar putea fi considerabilă, fapt care ar influența semnificativ cuantumul indemnizației. Drept consecință, valoarea indemnizației și respectiv a mijloacelor de subzistență ale persoanei asigurate în perioada producerii riscului asigurat ar putea fi suprimate.

În atare ordine de idei, Colegiul precizează că reținerea necondiționată a instanței de apel a prevederilor art. 7 alin. (17) din Legea nr. 289 din 22 iulie 2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale la examinarea prezentei cauze, contravine Constituției RM și hotărârii Curții Constituțional enunțate mai sus.

Este de menționat că art. 7 alin. (7²) a Legii nr. 289 din 22 iulie 2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale era în vigoare la momentul producerii riscului asigurat și respectiv instanța de apel neargumentat a casat hotărârea instanțe de fond.

Adițional, Colegiul subliniază că, în conformitate cu art. 53 din Constituție, persoana vătămată într-un drept al său de o autoritate publică, printr-un act administrativ, este îndreptățită să obțină recunoașterea dreptului pretins, anularea actului și repararea pagubei.

Astfel, instanța de recurs constată că art. 53 din Constituție are incidență directă asupra cauzei date, întrucât beneficiarul, prin contribuțiile achitate, a dobândit dreptul la primirea unei indemnizații de maternitate în volum deplin. Eroarea comisă de cele două autorități publice în baza de calcul al indemnizației nu s-a datorat comportamentului beneficiarului.

Având în vedere că decizia de stabilire a indemnizației de maternitate a CNAS reprezintă un act administrativ, în speță, se conturează un caz de vătămare a dreptului persoanei de o autoritate publică printr-un act administrativ.

În aceste circumstanțe, art. 53 din Constituție prescrie legiuitorului și oricărei autorități publice, inclusiv instanțelor de judecată, obligația pozitivă de a recunoaște dreptul pretins, ceea ce instanța de fond a și constatat prin admiterea acțiunii parțiale a reclamantei Marinei Melnic.

De asemenea, Colegiul reține ca fiind justificată și concluzia instanței de fond în vederea respingerii pretenției înaintate de Melnic Marina privind eschivarea CTAS Buiucani mun. Chișinău și CNAS de a pune în executare hotărârea Judecătoreiei Buiucani nr. 3 - 495/14 din 02 iulie 2014, prin faptul că nu este necesară o altă hotărâre judecătorească pentru a reconfirma caracterul obligatoriu al actelor de dispoziție emise de o instanță de judecată, iar în vederea executării unui act judecătoresc sunt aplicabile mecanismele proprii procedurii de executare.

În cumulul circumstanțelor relatate, Colegiul constată că prima instanță a examinat cauza sub toate aspectele, stabilind cu certitudine raportul juridic litigios, circumstanțele de fapt, caracteristice raportului juridic litigios, legea materială ce guvernează raportul juridic.

Totodată, Colegiul reține că în cadrul judecării cauzei, prima instanță a creat participanților la proces, condiții obiective și echitabile, pentru exercitarea drepturilor și obligațiilor procedurale, fapt ce se încadrează în asigurarea părților dreptului la un proces echitabil, garantat și asigurat prin art.6 al Convenției Europene pentru apărarea a Drepturilor Omului.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că instanța de apel a interpretat eronat normele de drept material, apreciind greșit circumstanțele de fapt, iar hotărârea primei instanțe este legală și întemeiată, adoptată cu respectarea normelor de drept material și procedural, cu verificarea și aprecierea probelor administrate în conformitate cu art. 130 Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis, cu casarea deciziei contestate și menținerea în vigoare a hotărârii primei instanțe.

În conformitate art. 445 alin. (1) lit. f) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Melnic Marina.

Se casează decizia din 12 octombrie 2017 a Curții de Apel Chișinău adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Melnic Marina împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale și Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Buiucani mun. Chișinău cu privire la contestarea actului administrativ, cu menținerea hotărârii din 05 iunie 2017 a Judecătoriei Chișinău sediul Buiucani.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecătorul

Oleg Sternioală

Judecători

Nina Vascan

Iurie Bejenaru

Mariana Pitic

Nicolae Craiu